

Sygn. akt II KK 560/21

POSTANOWIENIE

Dnia 25 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Marek Pietruszyński (sprawozdawca)
SSN Andrzej Siuchniński

Protokolant Łukasz Biernacki

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego
w sprawie **M. M. i L. P.**
w przedmiocie dowodów rzeczowych,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 25 marca 2022 r.,
kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść
od postanowienia Sądu Rejonowego w Ł.
z dnia 23 listopada 2020 r., sygn. akt IV K (...), co do dowodów rzeczowych,

**uchyla zaskarżone postanowienie, a kosztami postępowania
kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 22 lutego 2017 r., sygn. IV KK (...) m.in. M. M. i L. P. zostali uniewinnieni od wszystkich zarzuconych im czynów.

Od tego wyroku apelację na niekorzyść oskarżonych wniósł prokurator. Sąd Okręgowy w Ł., po rozpoznaniu tej apelacji, wyrokiem z dnia 26 marca 2018 r., sygn. V Ka (...) utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Postanowieniem Sąd Najwyższy z dnia 19 grudnia 2019 r., II KK 432/18, kasacja Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego wniesiona na

niekorzyść M. M. i L. P., w części dotyczącej uniewinnienia od popełnienia czynów z art. 263 § 2 k.k., została oddalona jako oczywiście bezzasadna.

Po prawomocnym zakończeniu postępowania karnego, Sąd Rejonowy w Ł. – na podstawie art. 420§1 k.p.k. i art. 230§2 k.p.k. – postanowieniem z dnia 4 czerwca 2020 r., sygn. IV K (...), orzekł o dowodach rzeczowych, o których nie rozstrzygnięto w wyroku, zwracając m.in. M. M. segregatory wraz z zawartością, ujęte w wykazie dowodów rzeczowych nr (...) pod. poz. 19, 82-95.

Kolejnym postanowieniem z dnia 4 czerwca 2020 r., ten sam Sąd Rejonowy orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa dowodów rzeczowych ujętych w wykazie dowodów rzeczowych nr (...) pod poz. 1-18, 20-75 przez ich przekazanie M. w R..

Na to postanowienie zażalenie wnieśli L. P. i obrońca M. M.. Sąd *meriti* – na podstawie art. 463§1 k.p.k. i art. 230§2 k.p.k. uwzględnił w całości wniesione zażalenia i postanowieniem z dnia 23 listopada 2020 r. zwrócił: M. M. - dowody rzeczowe ujęte w wykazie dowodów rzeczowych nr (...) pod poz. 1-18, 58-75 na kartach 532 -537 i 538 v – 539 akt sprawy, L. P. - dowody rzeczowe ujęte w wykazie dowodów rzeczowych nr (...) po poz. 20-57 na kartach 537 – 538 v akt sprawy. W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że nie zachodziła podstawa prawna orzeczenia przepadku, o której mowa w art. 44 k.k. lub art. 45 a k.k., bowiem nie doszło do popełnienia przestępstwa, a zatem dowody rzeczowe należało zwrócić osobom uprawnionym jako zbędne dla postępowania.

Od tego orzeczenia kasację na niekorzyść M. M. i L. P. wniósł Prokurator Generalny. W kasacji zarzucił rażące i mające wpływ na jego treść naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 92 k.p.k., art. 94§1 pkt 5 k.p.k. i art. 98 k.p.k. oraz art. 230§2 i 3 k.p.k. polegające na zwróceniu przez Sąd *meriti* M. M. i L. P. dowodów rzeczowych zabezpieczonych w prowadzonym przeciwko nim postępowaniu, bez uwzględnienia istotnych okoliczności wskazujących, że część z nich to broń i amunicja, których posiadanie jest zabronione, a wymienione osoby nie dysponowały stosownymi pozwoleniami, część z nich została wydobyta podczas ekshumacji i może być uznana za zabytki archeologiczne stanowiące

własność Skarbu Państwa, a nadto, iż przedmioty, o których Sąd rozstrzygnął nie zostały formalnie przekazane do jego dyspozycji, co implikuje wniosek, że wydane orzeczenie jest niezasadne.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ł..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w całości, zwłaszcza w zakresie zarzutu procedowania przez Sąd pierwszej instancji poza zakresem swojej kompetencji, a to wobec dowodów rzeczowych, które nie zostały przekazane do jego dyspozycji wraz z aktem oskarżenia wniesionym przeciwko m.in. M. M. i L. P.. Analiza akt postępowania daje podstawy do stwierdzenia, że wraz z aktem oskarżenia skierowanym przez prokuratora do Sądu, zostały przekazane tylko dokumenty zabezpieczone w firmie „M.” obejmujące okres 2005 – 2010 (15 sztuk segregatorów) oraz zabezpieczone w (...) Urzędzie Wojewódzkim obejmujące okres 2005 – 2012 (10 sztuk segregatorów). Pozostałe dowody rzeczowe wskazane w wykazie, zostały wyłączone postanowieniem prokuratora Prokuratury Rejonowej w P. z dnia 30 kwietnia 2014 r. ze sprawy skierowanej do Sądu pierwszej instancji z aktem oskarżenia i przekazane zostały (abstrahując od poprawności procesowej tej decyzji) do odrębnego postępowania prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową w P. pod sygnaturą Ds. (...) przeciwko L. P. i M. M. podejrzanych o popełnienie czynów z art. 262§2 k.k. i in.

W dniu 14 maja 2014 r. prokurator tej Prokuratury wydał postanowienie o umorzeniu śledztwa Ds. (...). Następnie postanowieniem tej Prokuratury z dnia 19 stycznia 2015 r. o zmianie postanowienia z dnia 7 lutego 2014 r. i z dnia 6 marca 2014 r. w postępowaniu Ds. (...), prokurator oddał na przechowanie rzeczy wymienione w wykazie dowodów rzeczowych ostatecznie do Muzeum Miasta Z..

Na dalszym etapie prokurator Prokuratury Rejonowej w P. postanowieniem z dnia 22 lipca 2016 r. w przedmiocie dowodów rzeczowych, po

umorzeniu postępowania Ds. (...), przekazał dowody rzeczowe wymienione w wykazie właściwej jednostce muzealnej wskazanej przez (...) Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, po wydaniu przez niego opinii.

Postanowienie to zostało zaskarżone m.in. przez M. M. i L. P..

Sąd Rejonowy w P. postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2017 r. uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Prokuraturze Rejonowej w P. do dalszego prowadzenia.

W dniu 14 maja 2019 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej w P. wydał kolejne postanowienie w przedmiocie dowodów rzeczowych, na mocy którego dowody te ponownie przekazał do właściwej jednostki muzealnej wskazanej przez (...) Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, po wydaniu przez niego opinii.

Postanowienie to zostało zaskarżone m.in. przez M. M.. W dniu 9 czerwca 2019 r. Sąd Rejonowy w P. wydał postanowienie (sygn. II Kp (...)), którym uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Prokuraturze Rejonowej w P. do dalszego prowadzenia.

Powyższe ustalenia dobitnie potwierdzają, że pomimo skierowania do Sądu aktu oskarżenia m.in. przeciwko M. M. i L. P. wraz z tym aktem, nie zostały przekazane do dyspozycji Sądu dowody rzeczowe, które następnie były przedmiotem postanowienia Sądu Rejonowego Ł., zaskarżonego obecnie kasacją. Dowody te zostały przekazane bowiem do odrębnego postępowania przygotowawczego prowadzonego przeciwko M. M. i L. P. i w przedmiocie tych dowodów procedował prokurator Prokuratury Rejonowej w P., wydając kolejne postanowienia co do tych dowodów, które następnie były uchylane w postępowaniu zażaleniowym przez Sąd Rejonowy w P. W następstwie ostatniego orzeczenia tego Sądu, kwestia dowodów rzeczowych przekazanych do śledztwa DS. (...) pozostaje nadal nierozstrzygnięta.

Okoliczności te przekonują, że kompetencję do orzekania w przedmiocie tych dowodów, po umorzeniu śledztwa Ds. (...), posiadał - na podstawie art. 321§1 k.p.k. - wyłącznie prokurator. Opisany przebieg czynności procesowych

podejmowanych w tym śledztwie wskazuje, że prokurator z tej kompetencji skorzystał, wydając kolejne postanowienia w sprawie dowodów rzeczowych, z uwzględnieniem treści art. 230 k.p.k. Wskazane okoliczności uprawniają do uznania, że Sąd *meriti* nie miał kompetencji do procedowania w przedmiocie dowodów rzeczowych, które nie zostały przekazane do jego dyspozycji wraz z aktem oskarżenia, a zostały dołączone, na mocy postanowienia prokuratora, do odrębnego postępowania przygotowawczego wszczętego przeciwko M. M. i L. P.. Stwierdzenie tego uchybienia będącego następstwem naruszenia przepisów procedury karnej wskazanych w kasacji, było wystarczające dla podjęcia rozstrzygnięcia kasacyjnego w tej sprawie, a więc uchylenia zaskarżonego postanowienia, bez konieczności wydania orzeczenia następczego, co wydaje się być oczywiste, przy uwzględnieniu istniejącego układu procesowego, w prowadzonym nadal przez Prokuraturę Rejonową w P. postępowaniu w przedmiocie dowodów rzeczowych.

Nadto w kontekście akcentowanej na wstępie rozważań zasadności całego zarzutu kasacji, wskazać należało choć w skrótowej formie, a to wobec przyjętej podstawy rozstrzygnięcia w tej sprawie, że zasadny był również zarzut rażącego naruszenia przez Sąd - w toku procedowania w przedmiocie dowodów rzeczowych - przepisów procedury karnej opisanych w kasacji, w następstwie czego, nie uwzględniono w nim wszystkich okoliczności ujawnionych w postępowaniu karnym, wynikających z opinii specjalistycznych z zakresu broni i archeologii, poddających w wątpliwość trafność uznania M. M. i L. P. za osoby uprawnione do uzyskania zwrotu niektórych przedmiotów stanowiących dowody rzeczowe.

Z tych względów orzeczono jak w postanowieniu.